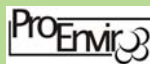

V novom školskom roku „ekologickým smerom“

Slovenská agentúra životného prostredia, odbor environmentálnej výchovy a vzdelávania (OEVV), patriaci pod Centrum tvorby krajiny, environmentálnej výchovy a vzdelávania, ponúka školám každoročne zaujímavé programy, súťaže a podujatia, ktorých cieľom je formovať environmentálne povedomie, zvýšiť záujem žiakov a pedagógov o životné prostredie. V školskom roku 2011/2012 si mnohí žiaci spolu s učiteľmi prostredníctvom týchto aktivít rozšírili a overili svoje vedomosti z oblasti životného prostredia, vypočítali si ekologickú stopu školy, či vybrali sa na terénny prieskum do prírody...

OEVV ponúka aj pre tento školský rok materským, základným a stredným školám rôzne školské programy a súťaže. Okrem aktivít pre deti, žiakov a študentov sa odbor environmentálnej výchovy a vzdelávania zameriava aj na skvalitňovanie vedomostnej úrovne pedagógov prostredníctvom akreditovaných programov Ekologická stopa – výchova k trvalo udržateľnému rozvoju a každoročne organizovaným Veľtrhom environmentálnych výchovných programov ŠIŠKA. Odbor má bohatú publikačnú činnosť, ktorá sa viaže nielen na školské programy, ale je určená aj širokej verejnosti, zaujímajúcej sa o environmentálnu problematiku. Spektrum aktivít OEVV je široké. Je sa čím poučiť aj inšpirovať. Vykročíme do nového školského roku správnou nohou „ekologickým“ smerom.

s partnerom súťaže SHP Harmanec

Do siedmeho ročníka súťaže ProEnviro 2011/2012 o najlepší environmentálny projekt zrealizovaný školou sa tentokrát zapojilo 56 školských kolektívov z materských (21), základných (31) a stredných škôl (4). Školské kolektívy sa vo svojich projektoch venovali najmä problematike separácie odpadu na školách, nelegálnym skládkam v obciach a skrášľovaniu okolia školy. Tento rok odborná porota udelila po prvýkrát aj špeciálnu cenu Základnej škole Vyhně za zaujímavý spracovaný hraný dokument na tému *Ochrana životného prostredia* (pozri www.sazp.sk – v časti environmentálna výchova). Projekty školských kolektívov ocenil vecnými cenami aj nový partner súťaže – SHP Harmanec, a. s., s ktorým plánujeme spoluprácu aj do ďalších ročníkov súťaže.

Ekologická stopa úspešná aj v treťom roku

Počet 610 zapojených škôl svedčí o úspechu Ekologickej stopy – programu, zameraného na výpočet ekologickej stopy školy. V treťom ročníku sa držiteľmi Certifikátu ekologickej stopy stalo 86 škôl. V školskom roku 2011/2012 sa táto problematika dostala do škôl aj prostredníctvom súťaží EnviroTátniky a Zelený svet. V októbri 2011 bol školský program predstavený aj na MŽP SR. Za prítomnosti ministra životného prostredia sa prezentácie zúčastnila aj riaditeľka Európskej environmentálnej agentúry prof. Jacqueline McGlade.

Na túru s NATUROU sa vybrali ďalší nadšenci

Vybrané druhy rastlín a živočíchov mapuje v súčasnosti už 101 prieskumných skupín na 209 lokalitách Slovenska. Z 1 243 záznamov výskytu druhov prevažujú živočíšne nad rastlinnými v pomere 742 : 501. Do rodiny prieskumníkov pribudli ďalší nadšenci prírody. Vitáme medzi nami nových „NATURA-kov“ z prieskumných skupín: Bystruškovia, Hôrčatá, Bystré orly, Sosno, Eco Group Cubach, Lienky, Zvedavé slniečka, Čmeličičky, Motýličky, Tatranci, Sovy, Prírodňáci, Plantae, Ondavčania, Zvedavci, Prírodovedci, Mladí bobri, Dolinkáči, Žubrienky, Enviropozitívni a Zelená generácia. Teší nás ich radosť a aktivita, ktorá sa prejavuje dokladovaním vyskytujúcich sa druhov, ale aj zaznamenávaním svojich zážitkov z pobytov v prírode v podobe článkov, ktoré zasielajú do rubriky Spravodajca.

Každý rok v apríli si pripomíname...

... ako sa niektorí ľudia zle správajú k prírode a iní sa snažia to napraviť. Našou úlohou bolo napísať o tom, ako sme sa cítili, keď sme na prechádzke našli nové smetisko.

Ako sa cítim ja?

Cítim sa ja veľmi zle, ako v neporiadnej krajine.

V prírode povrhádzované odpady. Flaše, batérie, plechovky či sklo, všetky tieto veci sa rozkladajú prírodou. Nebezpečné sú pre rastliny, živočíchy, pre celú Zem. Môžem sa tu cítiť bezpečne?

Moja sestra Zuzka tiež napísala: Trápi ma to, že ľudia vyhadzujú odpady do prírody. Všade je veľa košov a kontajnerov! Prečo to ľudia robia? Aj my budeme mať rodiny a keď budeme mať deti, nechceme, aby tu vyzeralo ako v krajine odpadkov.

A spolužiak Tonko dodal: Mňa trápi to, že ľudia majú doma smetné nádoby a vyhadzujú odpad po dedine. Pre živočíchy je to zlé, lebo sa môžu poraniť alebo aj umrieť. A ešte ma trápi, že ľudia znečisťujú našu Zem – potoky, vzduch aj pôdu. Veď veľa odpadu sa dá recyklovať.

Preto sme nečakali, kto začne ako prvý. Spolu so spolužiakmi celej školy sme sa vybrali vyčistiť niektoré miesta. Naša skupina – druháci a niektoré štvrtáčky s pani učiteľkou – sme prešli okruh v časti Ondrej (okolo kostola na Dubek a cez Prímovce späť ku škole). Ďalšia skupina – prváci s tretiakmi – vypratili potôčik neďaleko opočívadla Prameň.

Anna Halčinová, prieskumná skupina Hôrčatá
Ocenené v súťaži Oči na stopkách

HODINA S EKOSTOPOU

II. ročník súťaže

V školskom roku 2011/2012 sa do súťaže, prebiehajúcej v rámci školského programu Ekologická stopa, prihlásilo 21 aktivít, zameraných na ekologickú stopu, ktorú pedagógovia zrealizovali spolu so žiakmi. Autori 8 najlepších aktivít budú slávnostne ocenení počas Veľtrhu environmentálnych výchovných programov ŠIŠKA. Porota vybrala aj ďalších 9 aktivít, ktoré budú spolu s ocenenými vystavené na portáli: www.ekostopa.sk/uzitocne-dokumenty.

8 najlepších aktivít v školskom roku 2011/2012

A) Materské školy

Pedagóg: Anna Halčinová
Škola: Materská škola, Jenisejská 24, Košice
Aktivita: Koľko spotrebujeme elektriny?

Pedagóg: Zuzana Valachová
Škola: Materská škola, Jenisejská 24, Košice
Aktivita: Záchrana jednej malej kvapky

Pedagóg: Bc. Silvia Hrehová
Škola: Materská škola, Budovateľská 428/4, Hanušovce nad Topľou
Aktivita: Bocian Edo a škriatok Špindúr

B1) Základné školy, I. stupeň

Pedagóg: Mgr. Katarína Karařfiová, Mgr. Anikó Leczkésiová
Škola: Základná škola J. A. Komenského, Kolárovo
Aktivita: Voda – tá najcennejšia

Pedagóg: Mgr. Katarína Fernandezová
Škola: Základná škola s materskou školou, Bobrov
Aktivita: Buď detektívom a hľadaj únik vody

B2) Základné školy, II. stupeň

Pedagóg: Mgr. Peter Zaruba, Ing. Marta Rovná
Škola: Základná škola, Kulišková 8, Bratislava
Aktivita: Hra s envirokartami

C) Stredné školy

Pedagóg: PaedDr. Alexandra Dancziiová
Škola: Gymnázium M. R. Štefánika, Nové Zámky
Aktivita: Ryby nemajú šancu

Pedagóg: Ing. Jana Bilčíková
Škola: Stredná priemyselná škola stavebná Dušana Samuela Jurkoviča, Trnava
Aktivita: Environmentálne vhodné stavebné materiály

Projekt BEAGLE – druhé miesto spomedzi 18 krajín sveta

Záujem o pozorovanie stromov a ich fenologických fáz, ktoré je predmetom projektu BEAGLE, sa v priebehu školského roka 2011/2012 zvýšil. Do projektu BEAGLE sa prihlásilo 26 nových škôl a Slovensko sa tak dostalo v počte registrovaných účastníkov projektu na druhé miesto z 18 krajín sveta.

K jeho úspešnosti prispel tiež marcový dvojdný tréning pre učiteľov v Stredisku environmentálnej výchovy SAŽP – Dropie v Zemianskej Olči, pozostávajúci aj z terénnych aktivít, spočívajúcich v pozorovaní prvej z fenologických fáz vytypovaných stromov.

– XVII. ročník s témou Ekologickej stopy

O výtvarnú súťaž, určenú pre materské, základné aj stredné školy, je tradične veľký záujem. Minulý školský rok nás potešil nárast záujmu o druhú súťažnú kategóriu, ktorou je detský animovaný film. Víťazné filmy sú po prvýkrát v histórii súťaže zverejnené na oficiálnej stránke festivalu ENVIROFILM 2012 v sekcii ZELENÝ SVET spolu s menami 23 ocenených autorov a fotogalériou víťazných prác aj slávnostného odovzdávania cien (www.envirofilm.sk/zelenysvet.sk). Hlavnú cenu tohto ročníka, venovanú Zastúpením Európskej komisie na Slovensku, si na slávnostnom odovzdávaní cien 14. mája 2012 v Múzeu SNP v Banskej Bystrici prevzal Michal Demko z rúk Petra Zsapku. Výtvarná práca s názvom *Orba na poli*, od 5-ročného Miška zo SZUŠ Jánoš v Ružomberku, zaujala porotu natoľko, že sa rozhodla udeliť túto cenu práve jemu.

Hypericum – „Energetický“ ročník

Nosnou témou tohtoročnej súťaže Hypericum, v ktorej si sily zmeralo 21 trojčlenných družstiev, bola *energia*. Okrem tradičných „poznávačiek“ rastlín a živočíchov a preukázania teoretických vedomostí, museli súťažiaci družstvá zvládnuť aj praktické úlohy súvisiace s energiou. Vyznať sa vo faktúre za elektrinu, vyčítať informácie z energetického štítku chladničky, práčky alebo svietidla nemusí byť také jednoduché, ako sa na prvý pohľad zdá. XVI. ročník tejto vedomostnej súťaže sa opäť konal v Stredisku environmentálnej výchovy SAŽP – Dropie a bol realizovaný v rámci projektu *Energia za menej* s podporou nadačného Fondu Živá energia pri Nadácii Ekopolis, ktorého partnerom je ZSE Energia, a. s. Na príprave súťaže, vypracovávaní propozícií, otázok a samotnej realizácii súťaže sa podieľali až 4 rezortné organizácie MŽP SR: SAŽP, OÚŽP v Komárne, SVP š. p. – Správa vnútorných vôd Komárno a Správa CHKO Dunajské luhy. Súťažné družstvá boli veľmi dobre pripravené, a preto môžeme „energetický“ ročník súťaže Hypericum 2012 vyhodnotiť ako úspešný.

Oči na stopkách – súťaž o najlepšiu reportáž a najvýstižnejšiu fotografiu

Druhý ročník súťaže Oči na stopkách sa nenechal zahanbiť za úspešným predchádzajúcim.

Podobne ako v prvom, aj v tomto ročníku 2011/2012 sa v súťaži objavilo 281 príspevkov, z ktorých odborná porota, zložená z redaktorov časopisu *Enviromagazín* a odborných pracovníkov SAŽP, vybrala tie najlepšie v dvoch súťažných kategóriách.

1. kategória Reportérske oči na stopkách – najlepšia reportáž

Základné školy

jednotlivci – žiaci

1. miesto: Anna Halčinová

Názov príspevku: Každý rok v apríli si pripomíname...

Prieskumná skupina: Hôrčatá

Škola: ZŠ, Hôrka 50, Hôrka

2. miesto: Ema Lavriková

Názov príspevku: Malý škorec a veľký rozruch okolo neho,

Krutá zima sa pre nášho malého škorca neskončila dobre

Prieskumná skupina: chebip

Škola: ZŠ s MŠ, Vagonárska ulica 1600/4, Poprad

3. miesto: Vanda Keltošová

Názov príspevku: Štiavnický potok

Prieskumná skupina: Galmuskovia

Škola: ZŠ, Komenského 6, Spišské Vlachy

prieskumné skupiny – vedúci skupín

1. miesto: RNDr. Danica Božová za sériu článkov

Názov príspevku: Príbeh o zranenom mláďati drozda

a mladej záchrankyni Nelke, a iné

Prieskumná skupina: Sviťania z Mierovky

Škola: ZŠ, Mierová 134, Svit

2. miesto: Mgr. Mariana Pšeneková

Názov príspevku: Krása, Suchá jar, Krikom sa dári,

Pokloň sa močiaru

Prieskumná skupina: Hôrčatá

Škola: ZŠ, Hôrka 50, Hôrka

3. miesto: Mgr. Anna Ráchelová

Názov príspevku: Drozdie potomstvo, Prileteli bociany

Prieskumná skupina: Eco Group Cubach

Škola: ZŠ s MŠ, Školská 8, Spišské Bystré

Stredné školy

jednotlivci – žiaci

1. miesto: Miroslav Kakačka

Názov príspevku: Ráno do lepšího života...

Prieskumná skupina: Zelení nadšenci

Škola: Spojená škola, Hattalova 471, Nižná

2. miesto: Viliam Záborský

Názov príspevku: Vízia budúcnosti

Prieskumná skupina: Zelení nadšenci

Škola: Spojená škola, Hattalova 471, Nižná

3. miesto: Adriána Vrabľová

Názov príspevku: Človek a príroda

Prieskumná skupina: Zelená generácia

Škola: SOŠ podnikania, Masarykova 24, Prešov

prieskumné skupiny – vedúci skupín

Ing. Beáta Ľubová za sériu článkov

Názov príspevku: ECOLAB, a iné

Prieskumná skupina: Zelení nadšenci

Škola: Spojená škola, Hattalova 471, Nižná

envirotázníky

VII. ročník
on-line

Celoslovenská

vedomostná súťaž pre žiakov II. stupňa základných škôl bola vyhlásená začiatkom februára 2012. Nová on-line forma súťaže (www.envirotazniky.sk) priniesla úspechy v podobe zvýšenia záujmu. Do súťaže sa prihlásilo 1 326 žiakov z 222 základných škôl. Porota udelila v tomto ročníku ceny štyrom riešiteľom s najvyšším počtom bodov.

Ocenení žiaci

1. Nikola Jančeková, 11 r., 58 bodov,
ZŠ, Ďumbierska 17, Banská Bystrica

2. Dominika Brtková, 14 r., 57 bodov,
ZŠ, Hnúšťa,
Nicole Huttová, 13 r., 57 bodov,
ZŠ, Sadová 620, Senica

3. Matej Ján Dominka, 13 r., 56 bodov,
ZŠ s MŠ A. Bernoláka, Martin

Príbeh o zranenom mláďati drozda a mladej záchrankyni Nelke

Ráno. Na pracovnom stole si všimám pokazený mobil. Včera ešte fungoval... Jeho display však vypovedal poslušnosť. Čo už? „Veď pár dní vydržím!“ vravím si v duchu, netušiac, že o pár minút jeden z kontaktov uložených v jeho pamäti práve budem potrebovať. Počas cesty do práce ma oslovuje stará pani Turzová, dôchodkyňa bývajúc v rodinnom dome v tesnej blízkosti našej školy s otázkou: „Vy ste pani učiteľka biológie?“ „Som. A a čo by ste potrebovali?“

Informuje ma o nájdenom zranenom operencovi a potrebe pomoci, pretože inštitúcie, ktorým telefonovala, jej v ústrety nevyšli. „Cez voľnú hodinu sa u vás zastavím,“ odkazujem starostlivej dôchodkyni.

Po príchode do školy sa dozvedám, že pani Turzová už predtým žiadala o pomoc pracovníčku kancelárie našej školy. Tá však žiaden nápad nemala...

Biológia v 6. C. Štyri desiatky minút uplynuli rýchlo, prichádza prestávka. Na školskej chodbe stretávam Nelku zo 7. A, našu najlepšiu biologičku. Po mojej prosbe telefonuje ornitológovi Ing. Matejovi Repelovi, PhD. zo Slovenskej ornitologickej spoločnosti v Michalovciach, s ktorým sme konzultovali našu činnosť pri pozorovaní vtáctva počas celého roka. Aké šťastie, že Nelka má na neho kontakt! Tento odborník nám odporúča zistiť druh zraneného operenca.

Počas mojej voľnej hodiny prichádzame aj s Nelkou k pani Turzovej. Odovzdáva nám operenca v škatuli so slovami, že ona sa o neho postarať nevie, pretože má pri rodinnom dome veľkého psa – vlčiaka. Po našom konštatovaní, že ide o mláďa drozda číkotavého, pravdepodobne vypadnuté z hniezda, Nelka opäť telefonuje páňovi Repelovi. Ten nám odporúča pohladať hniezdo a dodáva, že operení rodičia by sa o mláďa po položení pod hniezdo mali postarať sami. V opačnom prípade to máme skúsiť my! Treba mu poskytnúť tekutiny a potravu... Ak zranenie (asi pravého krídla) nie je vážne, mohol

by to mladý operenec po takejto pomoci zvládnuť. Ak nie, musíme počítať i s tým, že to príroda zariadi inak...

Vzhľadom na to, že ja byvam v paneláku, možnosť starostlivosti o zraneného drozda neprípadá do úvahy..., a tak Nelka telefonuje mamke: „Mami, môžem si dochovať drozda?“

Ja zatiaľ skúšam volať políciu. Štátni policajti po telefonáte posielajú hliadku Mestskej polície zo Svitu. Prichádzajú takmer okamžite, ani oni však zranenému operencovi pomôcť nedokážu. Konštatujú, že pred pár dňami riešili podobný problém so zraneným bocianom, žiadna inštitúcia im však nechcela podať pomocnú ruku. Až sa dopátrali do ZOO v Spišskej Novej Vsi, kde im sľúbili umiestnenie nájdeného bociana. Čo však s drozdom?

Riešenie do svojich rúk berie Nelkina mamka, ktorá prichádza zo zamestnania na aute, hoci o pár minút ju čaká pracovná porada. Nelka drozdovi v blízkej predajni kupuje vhodnú potravu a zo školskej jedálne prináša vodu i lievik. Odvážajú ho do svojho rodinného domu, kde sa chce Nelka o neho postarať, hoci pri chove dvoch mačiek to také jednoduché nebude. Nevzdávajú sa však! O pár minút sa Nelka vracia späť do školy a s

úsmevom mi potešene oznamuje: „Drozd je napojený i nakrmený!“ Verí, že svojou usilovnou starostlivosťou ho dokáže vypiľovať. Dokonca sa mieni vzdať i účasti na najtrajšej súťaži plastických modelárov v Liptovskom Hrádku. Chce ostať doma s drozdom.

Dnešný večer. Hodiny ukazujú približne 19:00. Telefonuje mi Nelkina mamka: „Pani učiteľka, ten vtáčik nám zdochol. Nelka je zavretá v izbe a plače. Ona verila, že to zvládne. Nechala som ju, musí sa s tým vyrovať sama. Pochopiť, že sme urobili, čo sme mohli... Život prináša i takéto situácie... Dlhú snívala o povolani zveľokárky, ale po tejto skúsenosti možno svoje rozhodnutie zmení. Volali sme aj Ing. Repelovi. Povedal nám, že v prírode je to zariadené tak, že prežívajú iba silné a životaschopné jedince.“ Po tomto telefonáte chvíľku stekajú slzy i mne. Po niekoľkých minútach sa mi však na tvári objavuje úsmev. Som veľmi potešená, že môžem spolupracovať s takou žiačkou ako je Nelka. Kiež by mali i ostatní ľudia k prírode taký kladný vzťah!

RNDr. Danica Božová, učiteľka biológie

P.S. Po prečítaní tohto článku na webe, Ing. Matej Repel napísal e-mail Nelke a kópiu poslal aj mne...

Ocenené v súťaži Oči na stopkách

2. kategória Bystrozraké oči na stopkách – najvýstižnejšia fotografia

Základné školy

jednotlivci – žiaci

Štefan Slavkovský

Názov príspevku: Pneumatika...

Prieskumná skupina: chebip

Škola: ZŠ s MŠ, Vagonárska ulica 1600/4, Poprad

prieskumné skupiny – vedúci skupín

Mgr. Hana Neoveská

Názov príspevku: Chladnička, Korene z našich stromov

Prieskumná skupina: Bobríci

Škola: ZŠ, Školská 281, Brodské

RNDr. Danica Božová

Názov príspevku: Pavučiny

Prieskumná skupina: Svitania z Mierovky

Škola: ZŠ, Mierová 134, Svit

Stredné školy

prieskumné skupiny

Ing. Beáta Ľubová

Názov príspevku: Okolie jednej obce

Prieskumná skupina: Zelení nadšenci

Škola: Spojená škola, Hattalova 471, Nižná

Špeciálne ceny za mimoriadnu aktivitu v súťaži

Ing. Beáta Ľubová

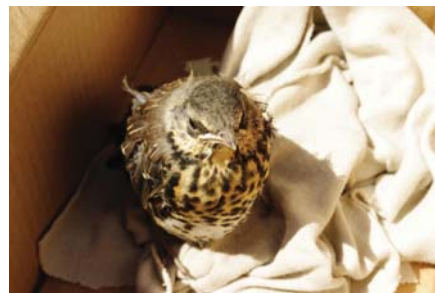
Prieskumná skupina: Zelení nadšenci

Škola: Spojená škola, Hattalova 471, Nižná

RNDr. Danica Božová a Nelka Gloriková

Prieskumná skupina: Svitania z Mierovky

Škola: ZŠ, Mierová 134, Svit

Pozn. red.: Ak chcete vedieť, čo odporučil Nelke, kliknite si na webovú stránku <http://snaturou2000.sk>

Kompletnú ponuku aktivít environmentálnej výchovy a vzdelávania nájdete na www.sazp.sk/evv

Ing. Veronika Kováčiková, Mgr. Lucia Šavoltová, Ing. Andrej Švec
Slovenská agentúra životného prostredia